Εξομολογήσεις ενός σελιδοδείκτη

ΕΡΓΑ ΤΗΣ ΙΔΙΑΣ

Σαν Ψέματα, εκδόσεις Αρμός, 2009

Η Ορτανσία φυλάει τα μυστικά, εκδόσεις Κέδρος, 2011
(Κρατικό Βραβείο Παιδικού Λογοτεχνικού Βιβλίου)

Μαραλά, η μάνα των παραμυθιών, εκδόσεις Πατάκη, 2013

Να το πάρει το ποτάμι;, εκδόσεις Κέδρος, 2014 (Βραβείο
«Πηνελόπη Μαξίμου» Κύκλου Ελληνικού Παιδικού Βιβλίου)

Άμπερ φάμπερ βγε!, εκδόσεις Πατάκη, 2015

Ρόσνα και Μοζαμέλ, εκδόσεις Πατάκη, 2016

Πιάνεις χώμα, εκδόσεις Κέδρος, 2016

Ζωγράφισέ μου ένα σπίτι, εκδόσεις Καλειδοσκόπιο, 2016

Στο ηφαίστειο, εκδόσεις Καλειδοσκόπιο, 2017

Υπόγεια εκδρομή, εκδόσεις Καλειδοσκόπιο, 2019

Σύνταγμα - ΚΑΤ, εκδόσεις Κέδρος, 2019

Το αγόρι που γύρευε τις μυρωδιές, εκδόσεις Πατάκη, 2019

Το ποδήλατό του, εκδόσεις Καλειδοσκόπιο, 2024

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΦΡΑΓΚΕΣΚΑΚΗ

Εξομολογήσεις ενός σελιδοδείκτη

εικόνες: Μάρια Μπαχά

ΚΕΔΡΟΣ

Χριστίνα Φραγκεσκάκη: *Εξομολογήσεις ενός σελιδοδείκτη*

ISBN 978-960-04-5440-6

Επιμέλεια-Διόρθωση: Μαρία Σπανάκη
Ηλεκτρονική σελιδοποίηση-διόρθωση: Ξένια Τρύφων

© Χριστίνα Φραγκεσκάκη, 2025
© Εκδόσεις Κέδρος Α.Ε., 2025

Κέδρος Εκδοτική Α.Ε.
Γ. Γενναδίου 3
Αθήνα 106 78
τηλ. 210 38 09 712-14 • φαξ 210 33 02 655
www.kedros.gr • www.facebook.com/kedros.gr
e-mail: books@kedros.gr

Ένας χρόνος έχει περάσει από την ημέρα που επιστρέψαμε. Ένας χρόνος ακριβώς. Τι περιπέτεια ζήσαμε, πόση ευτυχία! Αεροπλάνα, τρένα, ταξί, στιγμή δεν σταματήσαμε. Για ένα σιγουρεύτηκα. Η ζωή είναι πιο συναρπαστική από τα βιβλία.

Αλλά ας πάρουμε τα πράγματα από την αρχή.

28

Πρώτο ταξίδι

Οι πρώτες μου αναμνήσεις είναι από μια αποθήκη. Ζούσα πάνω σ' ένα ράφι, μέσα στο πηχτό σκοτάδι. Για να γίνω πιο ακριβής, σκοτάδι από τις τρεις μετά μεσημβρίαν μέχρι τις οχτώ το πρωί. Έτσι μετρούσαμε εκεί. Οι άλλες ώρες ήταν λουσμένες στο φως. Στο τεχνητό φως. Τότε δεν έμενα ήσυχος λεπτό. Οι επισκέψεις ήταν συνεχείς. Άλλες ανούσιες και βαρετές, κι άλλες πολύ ενοχλητικές. Ήταν όμως και κάποιες επισκέψεις, πώς να το πω... στην αποθήκη έκανα γνωριμίες σπουδαίες, γνωριμίες που μου 'χουν χαράξει την ψυχή και το μυαλό.

Περνούσαν οι μέρες κι ο καιρός, όταν ένα πρωί... «Και μην ξεχάσετε αυτούς εδώ», με ξύπνησε η βροντερή φωνή και, πριν προλάβω ν' ανοίξω τα μάτια μου, βρέθηκα μέσα σ' ένα τσουβάλι.

Έτσι ξεκίνησα για το πρώτο μου ταξίδι. Από αποθήκη σε αποθήκη. Γιατί και το τσουβάλι μια αποθήκη ήταν

κι αυτό. Μαύρο κι άραχλο. Μη με ρωτήσετε τι πάει να πει άραχλο. Δεν ξέρω. Το άκουσα που το 'λεγε στο τηλέφωνο ο αποθηκάριος. «Ευτυχώς, έχουμε το ηλεκτρικό», έλεγε, «αλλιώς, σκοτάδι μαύρο κι άραχλο».

Τώρα που το σκέφτομαι, μήπως έλεγε άραχνο; Γιατί είχε και αράχνες εκεί μέσα. Αλλά και πάλι σίγουρος δεν είμαι.

Μέσα στο τσουβάλι τα σκουρόφερα. Παράδεισος ήταν η αποθήκη μπροστά του. Κι ας είχε κι αράχνες. Εκεί αναπνέαμε. Σκόνη, κουτιά μεγάλα και μικρά, ο ένας πάνω στον άλλο, αλλά αναπνέαμε. Εδώ δεν υπάρχει αέρας. Μόνο σκοτάδι, θόρυβος και στρίμωγμα. Και δεν είμαστε ένας και δύο. Είμαστε εκατοντάδες. Καλά ακούσατε. Δεκαπέντε εκατοντάδες. Χίλιοι πεντακόσιοι δηλαδή. Το είπε ο αποθηκάριος όταν μας παρέδωσε στο παιδί.

«Ορίστε», του λέει. «Δεκαπέντε δεσμίδες των εκατό».

Μέσα σε μια τέτοια δεσμίδα βρίσκομαι κι εγώ. Τώρα πώς χωρέσαμε εκατό σε μια δεσμίδα και δεκαπέντε δεσμίδες σ' ένα μικρό τσουβάλι, σαρδέλες γίναμε, αντζούγιες παστές. Κι αυτό από τον αποθηκάριο το έμαθα. Μόλις το ρολόι έδειχνε δέκα, «Ένα ουζάκι»,

έλεγε στον καφετζή, «και για μεζέ, ξέρεις εσύ. Ελίτσες και δυο σαρδελίτσες».

Αλλά αυτά δεν είναι του παρόντος. Θα επανέλθω.

Ταξίδεψα λοιπόν μ' ένα παπί. Μικρές ρόδες, μικρή μηχανή. Έστησα αυτί κι άκουσα:

«Ωραίο παπί!»

Ποιος το 'πε δεν ξέρω, ήμουν μέσα στο τσουβάλι. Άγνωστη φωνή.

Η διαδρομή ήταν δύσκολη και θορυβώδης, το έχω ήδη πει. Όλο φοβόμουν ότι θα του πέσει ο σάκος, αλλά το παιδί ήταν επιδέξιο κι όλο τη γλιτώναμε την καταστροφή. Η φασαρία όμως συνεχώς δυνάμωνε. Φωνές, κορναρίσματα! Ο δρόμος με κούρασε πολύ.

Θα 'χε περάσει λίγη ώρα, όταν κάναμε την πρώτη στάση. Δεν ήμουν τυχερός. Άλλη δεσμίδα έπιασαν τα χέρια του. Με το που άνοιξε τον σάκο μπήκε φρέσκο αεράκι. Πήρα μια βαθιά ανάσα. Βαθιά τρόπος του λέγειν, έτσι όπως ήμουν στριμωγμένος πήρα ίσα ίσα μια ανάσα και ξανά δεμένος πάνω στο παπί.

Ούτε στη δεύτερη στάση ήμουν τυχερός. Είχα αρχίσει και να μουδιάζω τόση ώρα σαρδέλα παστή. Φεύγοντας και η δεύτερη δεσμίδα, μείναμε δεκατρείς των εκατό. Ε, όσο και να 'ναι, η κατάσταση ήταν πιο υπο-

φερτή. Μου έδινε κουράγιο και η διαίσθησή μου. Και η μεγάλη μου περιέργεια. Πού πάω; Τι με περιμένει; Είναι σκληρός ο κόσμος, ή η αγάπη ακόμα δεν έχει χαθεί;

Στην πέμπτη στάση άλλαξε η ζωή μου.

«Περικλή;» ακούω τη φωνή της τη μελωδική.

Έτσι έμαθα και τ' όνομά του. Για πότε βγήκαμε από τη δεσμίδα και απλωθήκαμε πάνω στον πάγκο δεν το κατάλαβα. Μόλις που πρόλαβα να δω την πλάτη του. Πλάτη φαρδιά, μαύρα μαλλιά. Αυτό είναι άδικο. Ο Περικλής που με έβαλε στην περιπέτεια της ζωής είναι ένας άγνωστος. Μόνο φωνή, όνομα, μαύρα μαλλιά, πλάτη φαρδιά.

«Για σένα, Φιλομένα».

«Όμορφοι που είναι!»

Ξανά η ίδια φωνή.

Ωραία είμαι πάνω στον πάγκο. Ξεκουράζομαι. Ύστερα από τόσα στριμώγματα, απλώνομαι κι εγώ. Κουρασμένος από το ταξίδι, κλείνω τα μάτια μου. Ονειρεύομαι κιόλας όλα όσα ποθώ, όταν, «Επί Χάρτου, παρακαλώ;» Κι όχι μια φορά και δυο.

Ξυπνώ. Σ' εμένα μιλάει; Χτυπά η καρδιά μου. Επιτέλους θα ζήσω τα όνειρά μου. Θα μπω εκεί που είναι η θέση μου. Επί χάρτου.

Σαν σήμερα το θυμάμαι. Κόντευε να μεσημεριάσει όταν ήρθε στην αποθήκη. Καλοραμμένο κοστούμι, καπελάκι ρεπούμπλικα, άρχοντας. Με το σεις και με το σας. Με πλησίασε και μ' έπιασε στα χέρια του. Ακόμα νοσταλγώ τους λεπτούς του τρόπους:

«Επί χάρτου και εκ χάρτου», είπε.

Έτσι έμαθα από πού έρχομαι, την οικογένειά μου.

«Σελιδοδείκτης!» συνέχισε.

Έμαθα ποιος είμαι.

Κι άλλα πράγματα έμαθα από τον Κύριο Καπελάκι Ρεπούμπλικα. Τους προγόνους μου κι όλους τους συγγενείς μου: χαρτί γκοφρέ, μπριστόλ, γλασέ, τέτοια. Είμαι καλός σ' αυτά. Έχω κλίση. Και πιο δύσκολα: στυπόχαρτον, πισσόχαρτον, σιγαρόχαρτον, χαρτί καρμπόν...

Γνώριζα τόσα ονόματα, εκτός από το δικό του. Ο αποθηκάριος Καπελάκι Ρεπούμπλικα τον ανέβαζε, Καπελάκι Ρεπούμπλικα τον κατέβαζε. Μόνο μια φορά τον είπε και Χάμφρεϊ Μπόγκαρτ. «Ω», λέει εκείνος, «τι τιμή, με είπατε Χάμφρεϊ Μπόγκαρτ!» Δεν καταλάβαινα τίποτα εκτός από το ότι ο κύριος Χάμφρεϊ ήταν πολύ σπουδαίος και ο Κύριος Καπελάκι Ρεπούμπλικα εγκυκλοπαίδεια σωστή. Όλα όσα ξέρω κοντά του τα σπούδασα. Μιλώ για τα εγκυκλοπαιδικά, γιατί τα άλλα, τα πρακτικά, της ζωής, τα σπούδασα κοντά στον αποθη-

κάριο. Παράπονο δεν έχω. Με εφοδίασαν και οι δύο μ' ένα σωρό γνώσεις.

Η φωνή της ξανακούγεται:

«Επί Χάρτου, παρακαλώ;»

Μα σε ποιον μιλάει; Είμαι σίγουρος πια. Δεν μιλάει σ' εμένα. Πού βρίσκομαι; Ψάχνω με τα μάτια, παίρνω βαθιές ανάσες, μυρίζω, ναι, είναι ολοφάνερο, με βοηθά και η όσφρηση εδώ, που είναι πολύ ανεπτυγμένη, η ακοή που έχει εξασκηθεί στους ήχους του χαρτιού τους ραφινάτους, στο θρόισμά τους, έτσι το λένε αυτό που ακούγεται όταν τα φύλλα τους γυρίζουν ένα ένα, αλλά και η ανατριχίλα με βοηθά που με διαπερνά πέρα για πέρα καθώς τα αγγίζω. Στηρίζομαι στις γνώσεις μου επίσης, για τις οποίες ξαναμίλησα, στις πηγές μου, κάνω συνδυασμούς. Ναι, δεν έχω καμιά αμφιβολία, είμαστε από την ίδια ουσία και όλα αυτά γύρω είναι βιβλία. Κι εγώ, τι μεγαλείο, είμαι μέσα σ' ένα βιβλιοπωλείο! Στο Επί Χάρτου. Η φωνή είναι της Φιλομένας, που θα γίνει φίλη μου, το λέει το όνομά της. Όλα ξεκαθαρίζουν σιγά σιγά και από τη θέση μου τα βλέπω και τ' ακούω. Ας είναι καλά ο Κύριος Καπελάκι Ρεπούμπλικα, ας είναι καλά το ουζάκι. Γιατί με το ουζάκι που έπινε κι αυτός καμιά φορά, λυνόταν η γλώσσα του, που λένε, δεν κρατιόταν με τίποτα. Όλα στη φόρα, κι

εγώ τώρα τα βρίσκω μπροστά μου. Να τα! Λογοτεχνικά – ποίηση και πεζογραφία –, θεατρικά, ιστορικά, πολιτική, φιλοσοφία, όλα μπροστά στα πόδια μου. Και πιο ψηλά, πάνω από το κεφάλι μου, τα επιστημονικά και τα λεξικά. Πολύτομα και επίτομα. Δίπλα μου, τα ακουμπώ, ημερολόγια, καζαμίες, οδηγοί μαγειρικής, λευκώματα, άλμπουμ, ταξιδιωτικά, μέχρι και η Διαθήκη, Καινή και Παλαιά. Ένας ολόκληρος κόσμος εκ χάρτου!

Και η Φιλομένα να γελάει, να πουλάει, να μιλάει στο τηλέφωνο:

«Επί Χάρτου».

Η ζωή είναι ωραία κι ο κόσμος χρωματιστός. Και καθόλου σκληρός. Βελούδο είναι. Σκληρά είναι μόνο τα εξώφυλλά τους. Κυρίως των λεξικών. Λογικό. Τόσο χοντρά, με μαλακό εξώφυλλο, θα κατέληγαν φύλλο και φτερό.